

HAIKÚS DEL PARC GÜELL I ALTRES VERSOS

Col·lecció Sinalefa - 40

HAIKÚS DEL PARC GÜELL I ALTRES VERSOS

CELDONI FONOLL
Pròleg de Carles Duarte i Montserrat

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: setembre del 2015

© dels textos: Celdoni Fonoll

© de la lletra i música de la partitura de «Set haikús santjoanencs»: *Celdoni Fonoll* / Transcripció i harmonització: *Isaac Fonoll*

© del pròleg: Carles Duarte i Montserrat

© de l'edició:

9 Grup Editorial

Cossetània Edicions

C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

cossetania@cossetania.com

www.cossetania.com

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Romanyà-Valls, SA

ISBN: 978-84-9034-351-7

DL T 1104-2015

PRÒLEG

Llegir Celdoni Fonoll és retrobar l'alè fresc i lluminós d'una llengua vital que ens configura com a comunitat humana en què ens reconeixem i que s'hi expressa amb tota la seva capacitat de transmetre coneixement, d'evocar emocions, de desvetllar sensacions essencials. A l'obra de Celdoni Fonoll hi percebem la seva mirada sàvia, incisiva, enjogassada, però també les aromes de les flors, de les fruites, de la terra que amb delit hi desa curiosament a cada vers.

Capbussant-me als llibres de Celdoni Fonoll, tinc la consciència del goig màgic de l'aigua pura de la deu. La literatura reflecteix una construcció humana i sovint ens captiva pel discurs intel·lectual que la fonamenta, però són pocs els qui en saben preservar l'ànima. L'excés d'artifici pot enlluernar, però alhora ens embafa i ens allunya. Alguns autors, tanmateix, amb un domini profund d'una llengua autèntica, arrelada, apresada dels qui en sabien els topants, la veneren com un tresor que, en dir la vida, l'eixampla, i duen al cap un rebost ple de perles polides a còpia de segles que encenen dins nostre, amb cada mot, pètals i llàgrimes, la vida esplèndida que celebrem amb totes les formes del goig i que ens fereix amb cada irrupció del dolor. Celdoni Fonoll n'és un mestre. Al poema *Epíleg*, que tanca el volum, s'hi refereix així: “En català polit / escric sempre els meus versos, / en català polit. // El que parlava el pare / i l'avi i tots els seus, / i cantava la mare / amb claríssima veu.”

La seva ment inquieta sempre ronda versos, que sovint reflecteixen una vinculació primordial amb el paisatge. Totes les formes de vida que l'acompanyen i el defineixen troben en la veu de Celdoni Fonoll

el seu millor intèrpret. Vista en conjunt, la seva producció literària impressiona per la magnitud dels reptes que s'ha plantejat i per la manera tan personal i convincent de reeixir-hi.

Celdoni Fonoll és un observador incansable de la naturalesa, que integra d'una manera propera i cordial, sense èmfasi ni alambins, en els seus textos, que contenen arreu una invitació a concebre la nostra confluència amb el món que ens envolta com un diàleg sempre obert i nodridor. Fonoll és un escriptor intuïtiu, que explora, descobreix i ens acosta la meravella d'existir. I ho fa amb passió, enamorant-se incessantment de tanta bellesa com ens és donat de sentir.

Aquests *Haikús del parc Güell i altres versos* comencen amb un proemi en vers que ens descriu les caminades on Celdoni Fonoll caça imatges fugaces que perduraran en els poemes que tot seguit tindrem l'oportunitat d'enfilat un rere l'altre en una lectura que ens durà subtilment als escenaris on van ser concebuts.

Celdoni Fonoll és un autor amb una clara consciència de tradició i ho demostra amb un treball formal exquisit, que ens remet a rimes i a melodies que travessen els segles i la nostra geografia. També ho fa en aquest llibre, però a la primera part Fonoll opta per l'haikú —el catalanitzat, sense *h* aspirada i amb accent final—, una simple i delicada forma poètica japonesa que ha persistit al llarg dels segles, de la mateixa manera que ho ha fet el sonet en la nostra tradició més propera. A la literatura catalana s'han endinsat en aquest univers fecund d'inspiració oriental autors tan rellevants i influents com Josep Maria Junoy, Joan Salvat-Papasseit, Màrius Torres, Salvador Espriu, Agustí Bartra, Carles Riba, Miquel Martí i Pol, Josep Palau i Fabre, Joana Raspall... No traeix pas, doncs, Fonoll la nostra tradició apostant-hi, sinó que reprèn un camí seguit per alguns dels nostres principals escriptors. No es tracta pas de cap experiment exòtic, sinó de solcar de nou amb la rella esmolada de la paraula poètica una terra fecunda que ja sentim també nostra.

En la poesia, com a la música de Satie o Mompou, el silenci és decisiu. L'haikú constitueix un exercici presidit pel silenci, d'una

subtileza exigent i de contenció (i, doncs, d'intensitat) extrema de l'emoció. Hi aturem el temps, hi destil·lem el perfum de l'existència, el foc i la seda. L'essència del poema és el jo de l'autor immers en el cicle de la natura esdevenint-se davant nostre, amarant-nos, transformant-nos. Són versos on la contemplació i el pensament es fonen, on la bellesa que ens extasia i la reflexió que ens colpeix s'uneixen i semblen collides de la realitat com si la nostra mirada i la de la natura fossin una de sola, com si les paraules ens fossin dictades pel món i els poetes es limitessin a practicar el misteriós ofici de mèdium o d'escrivà. L'haikú transmet nuesa i minimalisme i és el pol oposat del barroquisme recarregat que a la nostra literatura té formidables exponents, però que tendeix a ser percebut amb poc entusiasme entre els lectors, perquè entra en contradicció amb la nuesa del mar i l'austeritat dels paisatges mediterranis. L'haikú s'hi adiu, perquè és de cristall i reclama precisió, concisió.

Celdoni Fonoll es vesteix de notari líric de l'instant. Hi reflecteix les seves impressions, però en tot moment ens hi sentim interpel·lats. Ens adonem que Celdoni Fonoll, ben lluny de cap mena de temptació narcisista, ens hi té presents, que ens fa partícips dels seus neguits ("Estornells xiulen / dalt d'un xiprer que fina, / estranys presagis"), de la seva experiència i que configura un àmbit on ens inclou. També quan escriu commogut davant del cel nocturn: "Lluna que minva / pro apaga estels encara. / Júpiter brilla", "Claror somorta / en nit del febrer inhòspit. / Lluna glaçada."

A *Haikús del parc Güell i altres versos* es fa evident un Celdoni Fonoll pictòric, que amb pinzellades breus crea poderosos impactes estètics (com en aquests ponents: "Intens incendi / de núvols roigs i foscos. / Ocàs feréstec", "Darrere els arbres, / gran resplendor daurada. / El Sol s'hi estimba") i alhora percepcions profundes, perquè va més enllà de la mera descripció ("Sembla malalta, / groga de flors i fulles, / pro escampa flaire").

Els haikús del llibre són brins de vida (el cicle dels mesos, ocells, arbres...) salvats en el mirall de la paraula. A la fi d'aquesta primera

part del volum, dedicada als haikús, Celdoni Fonoll n'agrupa alguns sota títols tan evocadors com *Haikús de vespre i d'alba (a la vora del parc Güell)*, on trobem aquest magnífic *Haikú de tu*: “L'enyor alena / mentre em mira la Lluna / tot fent-se plena”, o *Set haikús santjoanencs (Solstici de Càncer)*. Aquesta primera part de volum es clou amb una quarteta que hi fa de colofó i que honora l'escenari del parc Güell on Celdoni Fonoll s'ha inspirat, com deixa ben palès el títol del llibre, per escriure molts dels poemes que s'hi apleguen, i Lloïl Bertran, una presència amorosament intuïda de vegades i sempre il·luminadorament present en l'obra i en la vida de Celdoni Fonoll.

La segona part del llibre, *Altres versos*, recull un conjunt de poemes que ens ofereixen, amb un tractament formal menys estrictament sintètic que el dels haikús i un escenari geogràfic menys cenyit, un conjunt consistent de poemes que ressegueixen comarques com la Garrotxa, paisatges com els del Montseny, arbres com l'auró blanc, ocells com el puput, flors com el lliri blau, el lliri groc o el pipiripip (“En la vermellor / del pipiripip / tres punts de blancor. / Pas que t'engalip”), papallones com la *Vanessa atalanta*, bolets com la gita de bruixa o l'ou del diable, estacions de l'any,... o que introdueixen guspires crítiques o d'entusiasme compromès sobre el moment històric que viu el nostre país.

Ara bé, aquesta ufanosa diversitat no contradiu ni de bon tros l'exquisidesa dels primers poemes del llibre ni s'hi produeix cap trencament, perquè coincideixen en la perspectiva, en la mirada, en l'estil expressiu. Arreu hi alena la sensibilitat encomanadissa, l'instint prodigiós de qui assoleix una intimitat insòlita amb la llengua fins al punt de cisellar-la entremaliadament, prodigiosament per fer-ne gotes precioses de llum i de vida que tenim el privilegi de poder gaudir: “Juga la roella / amb la camamilla. // L'una, riolera, / l'altra, rojor fina.”

CARLES DUARTE I MONTSERRAT
4 de juny de 2015

*A l'Elna, el Gerber i el Pui Fonoll Colell,
fillols de la Llol i meus.*

Al petit Arnau, de les Eres del Tardà.

HAIKÚS DEL PARC GÜELL

PROEMI

CRÒNICA D'UN DELS MEUS MATINS A LA PART ALTA DEL PARC GÜELL

Amb barret de patumaire
camino lleuger pel parc,
ben enllefiscat de cremes
per tal que no em cremi el sol.

Però de sol no en fa gaire,
el cel és ennuvolat
amb alguna clariana:
ullades de blau i groc.

Mentre observo una zebra
al talaiòtic turó,
un xic tallarol capnegre
va del llentiscle al garric

i del garric a l'ullastre,
i de tant que el tinc a prop
li veig la caputxa negra,
el coll blanc i l'ull rogenç.

Continuo caminant:
el forat del Vent, can Trias
i viaductes avall
rústecs i fantasiosos.

L'ampla fulla dels acants
s'ajeu, pansida, grogosa
i els llucs ja enceten l'adéu
tombant-se, vençuts, per terra.

Retorno al forat del Vent,
i allà al bosquet dels afores,
un tallarol de casquet,
eufòric, xiula que xiula.

Quan ja em sembla que en tinc prou,
giro cua cap a casa
suat com un carreter,
barret roig de patumaire.

25.06.2014

LA NOIA QUE FA FÚTING / 1

Prop de can Trias,
una noia que corre,
em fa preguntes.

28.12.2012

MIRADOR DEL VIROLAI

[O de Joan Sales]

A la miranda,
la noia amb malles negres
atreu mirades.

20.01.2013

LLEDONER A L'HIVERN

Les branques nues.
Una cotxa s'hi atura.
Ocell o fulla?

24.01.2013

